

Moerasheide en Krabbescheer in de Deelen

Wat verscholen in het zuidelijke deel van de Deelen (nabij Heerenveen) ligt een schraallandje, omzoomd door Berkenbos. Er ligt een sluijer van Hennegras (*Calamagrostis canescens*) overheen en lijkt op het eerste gezicht niet bijzonder. We hebben hier echter te maken met een nogal zeldzaam vegetatietype: een soortenarme moerasheide, het begin van hoogveen in het laagveengebied. Loop je er 's zomers doorheen zie je plekken bloeiende Gewone dophei (*Erica tetralix*); tapijten van Gewoon veenmos (*Sphagnum palustre*) met daartussen Veenpluis (*Eriophorum angustifolium*), Moerasstruisgras (*Agrostis canina*), Tormentil (*Potentilla erecta*), Moerasviooltje (*Viola palustris*), Ruw walstro (*Galium uliginosum*), Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*), Zwarte zegge (*Carex nigra*), Waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*) en ijl Riet (*Phragmites australis*). Sinds 2008 is het perceel in maaibeheer. Lange tijd werd het hooguit zeer incidenteel gemaaid. Er graasden hier af en toe echter schapen die uit naburige weilanden uitgebroken waren. Waarschijnlijk hebben ook reeën de opslag van Berk enigszins tegen gehouden. De kadasterkaart uit 1832 vertoont op deze plek petgaten en smalle legakkers met hooiland. Na verlanding ontstond rietland dat vandoord werd gemaaid voor rietwinning. In ruim honderdvijftig jaar is water veranderd in het begin van hoogveen. Hydrologie en waterkwaliteit – verlies van invloed van licht gebufferd grondwater – beperken de mogelijkheden voor herstel van schraallanden in De Deelen. Voor het eerst in 30 jaar is er nu een aanwijzing voor een verbetering van de waterkwaliteit: de terugkeer van Krabbescheer (*Stratiotes aloides*). Deze karakteristieke waterplant is in de Deelen jarenlang nauwelijks gezien. Nu groeit ze hier echter weer op veel plekken, zegt boswachter Berco Hoegen.

Galigaan in de Rottige Meente

Afgelopen zomer zijn veenmosrietlanden en sloten in de Rottige Meente (nabij De Weerribben) geïnventariseerd. In de sloten groeide weinig, slechts hier en daar Plat fonteinkruid (*Potamogeton compressus*). De eerste verrassing was de vondst van Kleinste egelskop (*Sparganium natans*) in een smal slootje tussen Riet en Paddenrus (*Juncus subnodulosus*). Vervolgens werd over een lengte van ca 10 m een dichte vegetatie van Galigaan (*Cladium mariscus*) aan de slootrand gevonden, terwijl Galigaan in de Rottige Meente nooit erg algemeen is geweest. Deze vondst werd meteen enthousiast vastgelegd met GPS om even later daar nog veel meer plekken met Galigaan aan toe te voegen. Het lijken nieuwe vestigingen

van de soort. Dit wijst (ook hier) op een verbetering van de waterkwaliteit. In 2012 zal de verspreiding nauwkeurig worden onderzocht. De ecologie van Galigaan is lastig te duiden en veel is onbekend.

Nieuwe kansen in Smakterveld

Even ten noorden van Venray ligt het natuurgebied Smakterveld. Het hoort bij het beekdal van de Looboek. Bijzonder aan het Smakterveld is de invloed van ijzerrijk en voedselarm kwelwater dat toestroomt vanuit de Overloonse duinen. Deze situatie is rond 1978 tijdens ruilverkaveling 'Overloon-Merselo' verstoord. Om de waterhuishouding te herstellen heeft Staatsbosbeheer o.a. afwaterende greppels en sloten gedicht, stuwen geplaatst en een nieuwe klepduiker. Van de door agrarisch gebruik verrijkte bovengrond is 30 à 40 cm afgegraven en afgevoerd. De eerste tekenen van succes zijn nu, een jaar na oplevering van het project, al zichtbaar. Boswachters ontdekten de terugkeer van soorten als Duizendknoopfonteinkruid (*Potamogeton polygonifolius*), Kleine egelskop (*Sparganium emersum*), Borstelbies (*Isolepis setacea*), Liggend hertschooi (*Hypericum humifusum*) en, het meest bijzonder, van Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*). Deze soort

heeft een klein verspreidingsgebied, staat op de Rode lijst van Nederland en in de Habitatrichtlijn, waardoor hij ook speciale bescherming vanuit Europa geniet. Een bemoedigend begin voor het ontstaan van een waardevol natuurgebied met een mooie kwelvegetatie. Staatsbosbeheer staat nu echter voor de vraag of zij het noodzakelijke en ook kostbare beheer van één keer maaien per jaar in een zeer nat terrein met speciale machines in de toekomst kan volhouden.

Galigaan

(foto: Berco Hoegen)

Boswachter in bezoekerscentrum

(foto: Staatsbosbeheer)

Creatieve oplossingen

Staatsbosbeheer moet bezuinigen. In het District Midden Limburg kon daarom geen geld meer vrijgemaakt worden voor een invalkracht tijdens de vakantie van de medewerkers van het bezoekerscentrum De Meinweg. Dat zou dan een dag in de week moeten sluiten. En dat in het hoogseizoen. Om dat te voorkomen was boswachter Thea van der Veen bereid het bezoekerscentrum samen met een vrijwilliger draaiende te hou-

den. "Ik dacht gewoon mijn werk te kunnen doen vanuit het bezoekerscentrum, maar dat mislukte totaal. Constant werd aanwezigheid achter de balie gevraagd. Mensen die iets wilden kopen of aan een activiteit wilden meedoen. Of vragen hadden over een insect, of een plant. Vaak kreeg ik dan een foto ervan te zien die in hun camera zat. De meest fantastische insecten kwamen langs. En of ik dan maar wist om welk beestje of plantje het ging. Zo heb ik dus veel geleerd. Niet alleen de opgezochte namen van insecten, maar ook welke 'soort' mensen er in een bezoekerscentrum komen. En hoe zo'n bedrijf werkt. Druk, chaotisch en gezellig."